

YH04 Lakitieto

Yleistä YO-tehtävistä

Oikeusguru 2019

- **Tee Oikeusguru2019- ja Oikeusguru2020-kilpailun lyhyet tehtävät (yksin, ilman apuvälineitä).**

YH4 YO-kysymykset 2018-2023

**I. Tee käsitekartta 2014-2019
kysymysten aiheista.**

II. Pohdi:

- 1. Mitä on kysytty.**
- 2. Mitä ei ole kysytty.**

**III. Valitse YO-tehtävä tai aihe, jonka
haluaisit käydä läpi.**

YH4 YO-kysymykset 2023S

5. Oikeudellisten käsitteiden sisältö 20 p.

Ryhmä lukiolaisia piti niin riehakkaat juhlat, että poliisi teki tapahtumista esitutinnan ja osa juhlijoista päätyi käräjäoikeuteen. Tapausta punnitessaan oikeus käytti seuraavia oikeudellisia käsitteitä:

- rikosoikeudellinen vastuu, tuottamuksellisuus, avunanto, yksityisyyttä loukkaavan tiedon levittäminen

Selvitä edellä mainittujen oikeudellisten käsitteiden sisältö ja anna esimerkkejä, minkälaisia näyttöön liittyviä seikkoja tuomioistuimien voisi joutua pohtimaan näiden käsitteiden osalta oikeudellisessa harkinnassaan.

6. Vuokrasuhdetta koskevat säädökset 20 p.

Olet muuttamassa omaan kotiin ja solmimassa vuokrasopimusta. Vuokranantaja ja sinä laaditte sopimustekstiä, ja vuokranantaja haluaa, että tekstiin kirjataan erikseen seuraavat asiat:

- vuokrasuhteen irtisanomisaika vuokranantajalle ja vuokralaiselle, vuokraennakko ja sen suuruus, vuokravakuus ja sen suuruus, asunnon kalusteiden vahinkojen korvausvelvollisuus

Millaisia ehtoja laki asettaa näissä asioissa, ja mistä seikoista voitte neuvotella vuokranantajan kanssa?

YH4 YO-kysymykset 2023K

5. Oikeudelliset käsitteet ja niihin sisältyvät periaatteet 20 p.

Mikä on seuraavien oikeudellisten käsitteiden sisältö ja mihin päämääriin niihin sisältyvillä periaatteilla pyritään?

- 1. Syyntakeettomuus**
- 2. Avio-oikeus**
- 3. Virallisen syytteen alainen rikos**

6. Avioero ja sen seuraukset 20 p.

Miten avioeroprosessi etenee, ja mitä taloudellisia seurauksia avioerolla on?

YH4 YO-kysymykset 2022S

5. **Tinan ja Tomin tulitikkuleikki 20 p.**

Seitsemän- ja yhdeksänvuotiaat Tina ja Tom leikkivät tulitikkuleikkejä naapurin rantasaunan seinustalla sillä seurauksella, että tuli riistäytyi heidän hallinnastaan ja sauna syttyi palamaan ja tuhoutui korjauskelvottomaksi. Saunan rakentaminen oli tarvikkeineen maksanut kahdeksan vuotta aikaisemmin 20 000 euroa. Saunan omistaja vei asian käräjäoikeuteen ja vaati lapsilta yhteisvastuullisesti korvauksia 30 000 euroa eli uuden saunan rakentamiskustannukset. Asiassa ei päästy sopuun, vaan se eteni käräjäoikeuden pääkäsitteilyyn. Erittele, mitä oikeudellisia seikkoja käräjäoikeus tällaisessa tapauksessa ottaa huomioon ratkaisussaan.

6. **Sovittelu 20 p.**

Sovittelua käytetään usein riita- ja rikosasioiden ratkaisumenettelyinä. Selosta sovittelun vaiheet. Pohdi myös, mitä etuja ja mitä ongelmia menettelyyn voi liittyä yksilön ja yhteiskunnan kannalta.

YH4 YO-kysymykset 2022K

5. Hyvä hallinto ja kansalaisen oikeusturva 20 p.

Suomen perustuslaki sisältää vaatimuksen hyvästä hallinnosta julkisen vallankäytön perustana.

5.1 Tarkastele, mistä seikoista hyvä hallinto muodostuu. 10 p.

5.2 Mitä oikeusturvakeinoja kansalaisella on hänen halutessaan kyseenalaistaa valtion virkamiehen tekemän päätöksen? Entä kunnan virkamiehen päätöksen? 10 p.

6. Kesämökkityn osto 20 p.

Vuonna 2020 koronaviruspandemian aikaan kesämökkien ja kesämökkityn kysyntä lisääntyi Suomessa voimakkaasti. Myös Vieno Lepikko päätti ostaa kesämökkityn rakennuttaakseen sinne kesämökin.

Mitä tekijöitä Vieno Lepikon tulee ottaa huomioon kaupanteossa, ja mitä asioita tontin kauppakirjasta täytyy käydä ilmi?

YH4 YO-kysymykset 2021S

5. Suomen valtiosisäinen oikeusnormisto 20p.

- Millainen on suomalainen lakimääräinen perimysjärjestys?

6. Perinnönjako 20 p.

Eeva ja Mikael elävät avioliitossa, ja heillä on kaksi täysi-ikäistä lasta. Eevalla on lisäksi yksi lapsi aiemmasta avioliitosta. Eevan omaisuuden arvo on 100 000 euroa ja Mikaelin omaisuuden arvo 10 000 euroa. Aviopari asuu vuokra-asunnossa, eikä kummallakaan ole velkaa. Eevalla ja Mikaelilla ei myöskään ole avioehtosopimusta, mutta he ovat tehneet keskenään testamentin, jonka mukaan he perivät toisensa, jos puoliso kuolee.

Miten omaisuus jaetaan ja minkälaisia oikeudellisia seikkoja jaossa täytyy ottaa huomioon, jos Eeva kuolee ennen Mikaelia?

YH4 YO-kysymykset 2021K

5. Lainmukainen perimysjärjestys 20 p.

- Millainen on suomalainen lakimääräinen perimysjärjestys?

6. Suomen lain määräykset etu- ja sukunimen valinnasta 20 p.

- Venla (o.s. Karhu) ja Lauri Korhonen avioituivat vuonna 2018. Oltuaan naimisissa pari vuotta Korhoset saivat ensimmäisen lapsensa vuoden 2020 keväällä. Kuten vanhemmat yleensäkin, he joutuivat miettimään pitkään sopivia nimivaihtoehtoja lapselleen.
- 6.1 Mitä vaihtoehtoja Suomen lain mukaan Venlalla ja Laurilla on lapsensa nimen valinnassa? Käsittele vastauksessasi sekä etunimen että sukunimen valintaa. 10 p.
- 6.2 Myöhemmin Venla ja Lauri halusivat vaihtaa yhteisen sukunimensä ja Lauri mielestään liian tavallisen etunimensä. Mitä mahdollisuuksia laki antaa tässä tilanteessa? 10 p.

YH4 YO-kysymykset 2020S

5. Rikoksen määrittely 20 p.

- Pohdi esimerkkien avulla, milloin teko on rikos ja milloin rikos voidaan jättää rankaisematta.

6. Huiivin ja hunnun käyttö ja perusoikeudet 20 p. (aineisto)

- 6. A Tekstikatkelma: Kansanedustaja Riikka Purran haastattelu
- 6. B Tekstikatkelma: Pariisissa asuva iranilainen kirjailija Chahdorrt Djavanni ottaa kantaa huntuuun
- 6. C Tekstikatkelma: Faisa Kahiye, Musliminainen ei ole alistettu länsimaissa

YH4 YO-kysymykset 2020K

5. Osakehuoneiston ja kiinteistön kauppa. 20 p.

Vertaile, miten toisaalta osakehuoneiston ja toisaalta kiinteistön kaupat toteutuvat.

6. Käytetyn auton kauppa. 20 p.

Stina osti käytettyjä autoja myyvältä Laatu Kiesit Oy:ltä kaksi käytettyä henkilöautoa. Ensimmäisen hän osti yksityishenkilönä omaan käyttöönsä ja toisen omistamansa kuriiripalveluyrityksen nimissä käytettäväksi pakettien kuljettamiseen kaupungissa. Lyhyen ajan kuluttua molemmissa autoissa ilmeni vikoja. Stina alkoi epäillä, että niiden kilometrimittareita oli peukaloitu ja autoilla oli todellisuudessa ajettu enemmän kuin myyjä oli kauppaa tehtäessä ilmoittanut.

Mitä mahdollisuuksia Stinalla on saada hyvitystä kärsimästään vahingosta, ja mitä oikeudellisia seikkoja asiaa käsiteltäessä otetaan huomioon?

YH4 YO-kysymykset 2019S

5 Asunnon vuokraus (20 p.)

Saara on vuokrannut Tampereella sijaitsevan kaksion Pekalta. Sovittiin, että vuokra on 600 euroa ja vuokrasopimus on voimassa toistaiseksi. Saara joutui maksamaan vuokraennakkona kahden kuukauden vuokrat eli 1 200 euroa. Vuokrasopimus laadittiin kirjallisesti, ja siinä sovittiin, että irtisanomisaika on vuokralaisen puolelta kolme kuukautta ja vuokranantajan puolelta yksi kuukausi. Kahden viikon asumisen jälkeen Saara havaitsi, ettei asunnon kunto vastannut hänen odotuksiaan ja sen sijainti oli opiskelujen kannalta hankala. Niinpä Saara päätyi irtisanomaan vuokrasopimuksen kirjallisesti vedoten asunnon heikkoon kuntoon. Pekka katsoi vastineessaan, ettei Saaralla ollut oikeutta irtisanoa asuntoa sen huonon kunnan vuoksi, sillä Saara oli nähnyt sen ennen vuokrasopimuksen allekirjoittamista. Pekka katsoi myös, ettei hän ole velvoitettu palauttamaan vuokratakuuta, sillä Saaran asumisen aikana asunnossa oleva 450 euron arvoinen astianpesukone oli mennyt epäkuntoon. Pohdi oikeudellisia seikkoja, joiden perusteella Saaran ja Pekan erimielisyys ratkaistaisiin.

YH4 YO-kysymykset 2019S

6 Riita- ja rikostapausten oikeuskäsittely (20 p.)

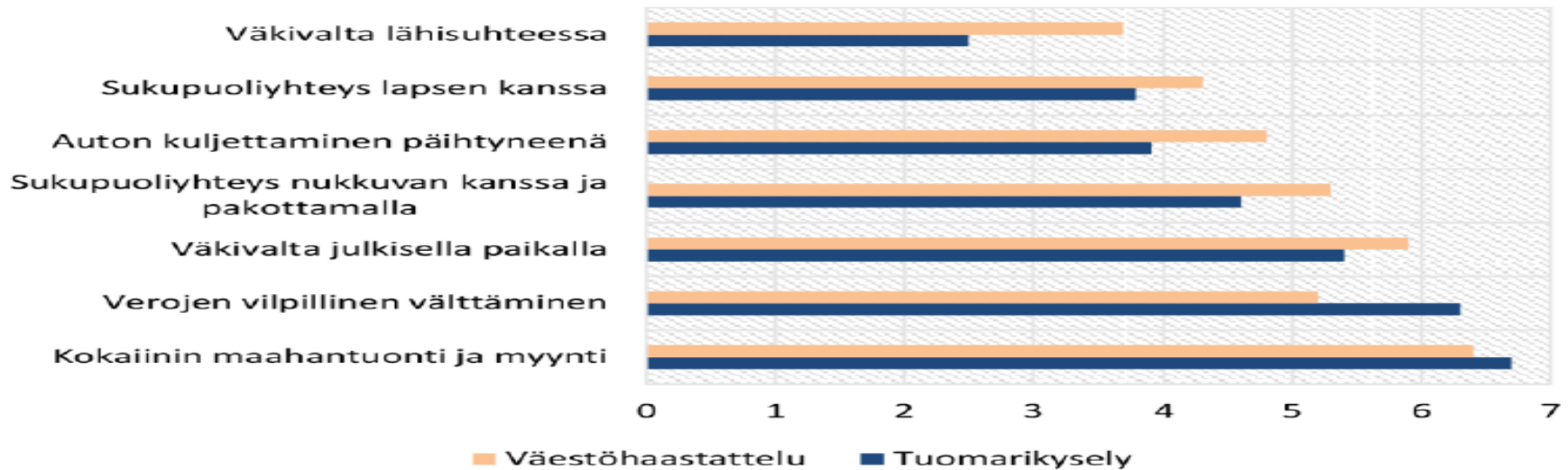
Miten riita- ja rikostapausten oikeuskäsittelyt eroavat toisistaan?

YH4 YO-kysymykset 2019K

5 Yleinen oikeustaju ja tuomareiden arviot (20 p.)

On havaittu, että kansalaisten yleinen oikeustaju ja tuomio-istuinten antamat rangaistukset eivät vastaa toisiaan. Erittele, miten kansalaisten ja tuomarien käsitykset sopivasta rangaistustasosta eroavat toisistaan ja pohdi, mistä nämä erot voivat johtua. Hyödynnä kuviota (aineisto 5.A) vastauksessasi.

Aineisto: 5.A Kuvio: Tuomareiden ja väestön rangaistusvalinnat

Tuomioiden ankaruutta on mitattu seuraavalla asteikolla:

1. Tuomitsematta jättäminen
2. Sakko
3. Ehdollinen vankeus
4. Ehdollinen vankeus + sakko
5. Yhdyskuntapalvelu
6. Valvontarangaistus
7. Ehdoton vankeus tai ehdoton vankeus + sakko

YH4 YO-kysymykset 2019K

6 Myymälävarkaus (20 p.)

14-vuotias Aleks, hänen kaverinsa 18-vuotias Toni sekä tämän 16-vuotias tyttöystävä Emma ovat marketissa alkoholijuomien osastolla. Tonilla on ”jano”, ja hän käskee Aleksia työntämään 12 oluttölkin ”mäyräkoirapakkauksen” mukanaan olevaan kassiin ja kävelemään kassan ohitse maksamatta. Kun Aleks kieltäytyy, Tonin tyttöystävä Emma ilkkuu Aleksille, että tämä on pelkuri, ja vaatii tekemään, kuten Toni käskee. Lopulta Aleks suostuu, mutta myymäläetsivä ottaa koko kolmikön kiinni heti kassan jälkeen.

Kiinniottotilanteessa Aleks pudottaa kassinsa lattialle ja osa tölkeistä vahingoittuu. Myös myymäläetsivän silmälasit rikkoutuvat tilanteessa. Arvioi nuorten toimintaa oikeudelliselta kannalta.

YH4 YO-kysymykset 2018S

5. Avioliitto ja avoliitto oikeudelliselta kannalta (20p.)

Vertaile avioliiton ja avoliiton yhtäläisyyksiä ja eroja oikeudelliselta kannalta.

6. Työsopimuksen päättäminen (20 p.)

Millaisin perustein työsopimus voidaan irtisanoa, entä purkaa? Tarkastele asiaa sekä työntekijän että työnantajan kannalta.

YH4 YO-kysymykset 2018K

5. Omaisuuden jako (20 p.)

Mikko ja Johanna elävät avioliitossa, ja heillä on kaksi täysi-ikäistä lasta. Mikolla on lisäksi yksi lapsi aiemmasta avioliitosta. Mikon omaisuuden arvo on 100 000 euroa ja Johannan omaisuuden arvo 10 000 euroa. Aviopari asuu vuokra-asunnossa, eikä kummallakaan ole velkaa. Mikolla ja Johannalla ei myöskään ole avioehtosopimusta, mutta he ovat tehneet keskenään testamentin, jonka mukaan he perivät toisensa, jos puoliso kuolee. Miten omaisuus jaetaan, ja minkälaisia oikeudellisia seikkoja jaossa täytyy ottaa huomioon, jos Mikko kuolee ennen Johanna?

6. Rikoksen määräytyminen (20 p.)

Miten rikos määräytyy Suomen lain mukaan, ja millä perusteilla rikoksesta voidaan jättää rankaisematta?

YH4 YO-kysymykset 2017S

5. Avio-oikeus (20 p.)

Mitä avio-oikeus tarkoittaa, ja mitä yhteiskunnallisia päämääriä avio-oikeus palvelee?

6. Kuluttajansuoja (20 p.)

Lahtisen perhe rakennutti kesäasunnolleen saunan. Työn otti hoitaakseen yritys, joka sopi Lahtisten kanssa rakennuksen, saunan kalusteiden ja rakennustyön kokonaishinnaksi 20 000 euroa sekä urakan kestoksi kaksi kuukautta. Asiasta sovittiin kirjallisesti. Töiden alettua huomattiin, että pihalla oli lisäksi tehtävä työkoneiden liikkumista varten järjestelyjä, ja niiden kustannukset yritys lupasi laskea myöhemmin tarkemmin. Sauna valmistui lopulta kuukauden myöhässä. Lahtiset saivat yritykseltä sovitun mukaisen laskun ja sen lisäksi vielä

YH4 YO-kysymykset 2017K

5. Riita-asian käsittely oikeudessa (20 p.)

Miten riita-asian oikeuskäsittely etenee?

6. Erilaiset yritysmuodot (20 p.) ??? YH2

Määrittele lyhyesti seuraavat yritysmuodot ja anna perusteltuja esimerkkejä kuhunkin yritysmuotoon soveltuvasta yritystoiminnasta.

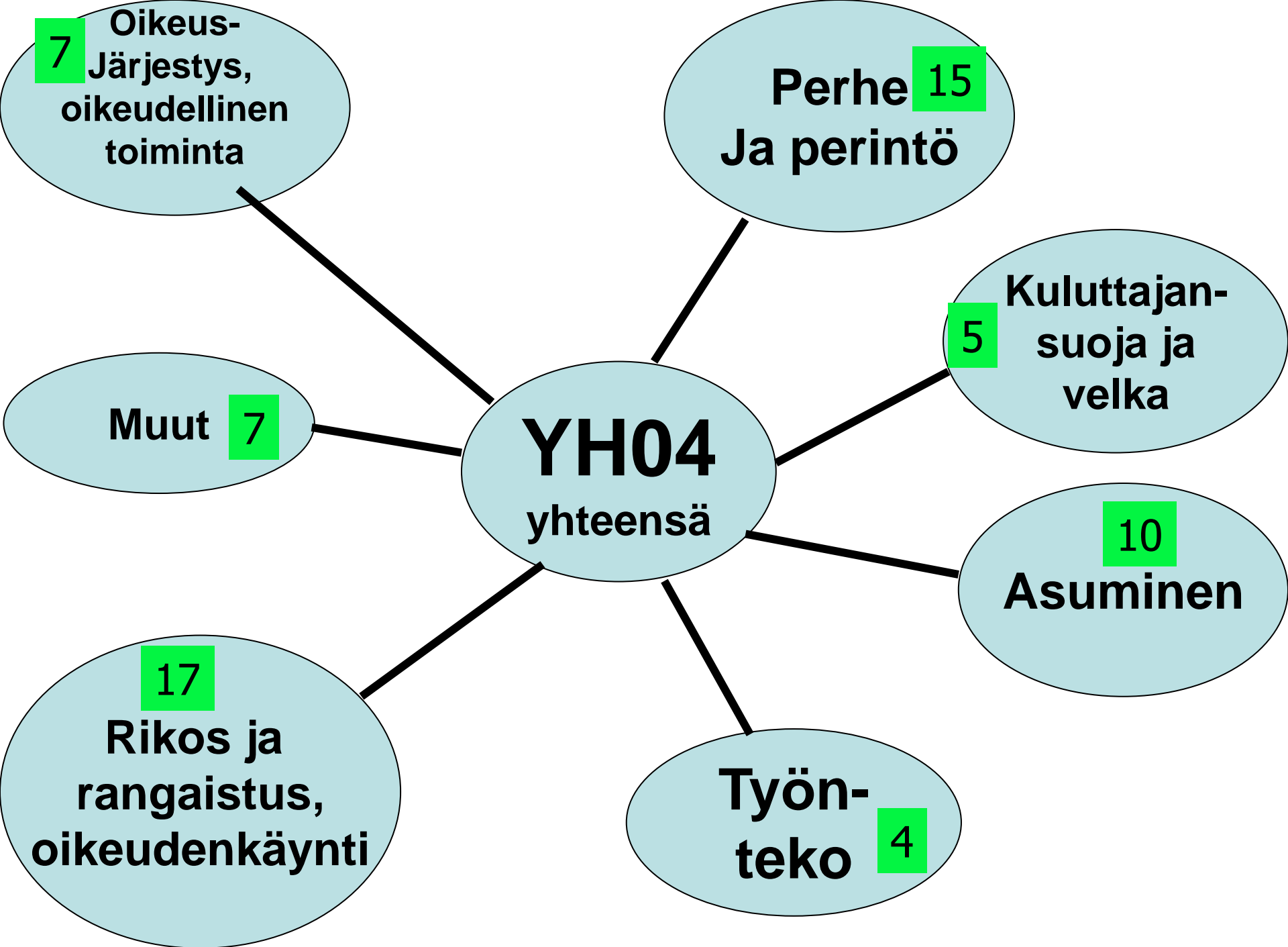
a.toiminimi (4 p.)

b.avoin yhtiö (4 p.)

c.kommandiittiyhtiö (4 p.)

d.osakeyhtiö (4 p.)

e.osuuskunta (4 p.)

Kysytään usein

- **Rikokset ja riitatapaukset, oikeudenkäynti**
- **Perhe (nimet, avioliitto, avioero, perintö, testamentti)**
- **Asuminen**
- **Kuluttajansuoja**
- **Oikeusjärjestys, oikeudellinen toiminta**
- **Työ**

Ei ole kysytty vähään aikaan

Ei ole kysytty pitkään aikaan:

- **Velka ja vakuudet**
- **Vapaa kansalaistoiminta**
 - **Yhdistystoiminta**
 - **Jokamiehen oikeudet**
- **Melko harvoin julkinen hallinto.**
- **Yritykset (liittyy yleensä taloustietoon).**

YH3-kysymykset: tehtävät 5 ja 6

1. Perinteinen essee

- Otsikko → selitä pääpiirteittäin (+ pohdi jotakin)

2. Tapaustehtäviä

- Joku tai jotkut tekivät jotakin jonkinlaisissa olosuhteissa tai joillekin tapahtui jotakin
- Selitä miten asia pääpiirteittäin menee ja mitä on otettava huomioon.

Aiheet K2024

Asiat:

- **Perinnönjako, sovittelu**
- Työsopimuksen päättäminen, **asunnon vuokraus**, oikeusturva,
- **Rikos ja riita kertaus, kuluttajansuojaan liittyviä asioita, avioeron oikeudellisen prosessin vaiheet**

YO-tehtävät:

- **2021/5 Perimysjärjestys**
- **K2018/5: Omaisuuden jako**
- **2022S: 6. Sovittelu**
- **S2023 tehtävä 6. Vuokrasuhdetta koskevat säädökset**
- **S2020 tehtävä 5. Rikoksen määrittely**
- **S2022 tehtävä 5. Tiinan ja Tomin tulitikkuleikki**
- **2020K 6. Käytetyn auton kauppa**
- **K2022 tehtävä 6. Kesämökkitontin osto**
- **YH22K: 5 Hyvä hallinto**

- 1. Perhe-oikeus**
- 2. Rikosoikeus**
- 3. Asuminen**
- 4. Työ**
- 5. Kuluttajansuoja**